

ZOEKEN NAAR INHOUD

10 Januari 1975

Goedenavond, vrienden.

Wij zijn niet alwetend of onfeilbaar. Denkt dus zelf na. Ons onderwerp, aan het begin van het verenigingsjaar door u voor deze avond gesteld, draagt als titel:

ZOEKEN NAAR INHOUD

Nu lijkt mij dit een behoorlijk karwei. Want met inhoud zal toch wel inhoud in je leven bedoeld zijn. En inhoud in je leven is voor een groot deel afhankelijk van de wijze, waarop je je bestaan zelf beziet. Het is dus een zeer persoonlijke zaak.

Ik heb met grote belangstelling bepaalde mensen op aarde gadeslagen, die hun eigen visie op het leven gaven en heb hun uitingen zelfs samengevat: Leef vandaag en wees vandaag blij. Want je weet niet of je morgen leeft. Leef vandaag, wees vandaag vrij, want je weet niet, wat het sterven geeft. Leef vandaag en lach vandaag en laat de wereld barsten. Mooi, heel mooi. Zelfs zeer treffend. Maar waar blijft dan de inhoud van het leven. Je kunt natuurlijk wel zeggen: ik besta en dit bestaan is alles. Maar een mens is nu eenmaal een eigenaardig dier. Een mens moet in dit bestaan voor zichzelf zin vinden. Er moet een reden zijn voor al wat je doet. Wanneer alles zinloos is, een sleurtje, of een voortdurende worsteling om je alleen maar te vermaken, dan heb je niet veel, ben je niet werkelijk gelukkig.

Dit laatste vormt dan ook mijn uitgangspunt voor deze inleiding. U krijgt na de pauze overigens alle gelegenheid om uw eigen visie in deze te berde te brengen.

Ik stel nu allereerst: je leeft. Daarbij kan een geloof inhoud aan je leven geven. Daarbij is het niet eens zo belangrijk, dat dit geloof geheel waar en juist is. Het belangrijkste is, dat je een reden hebt voor al wat je bent en wat je doet. Maar eerst, wanneer je gaat beseffen dat eigenlijk elk ogenblik van het leven je opnieuw zijn mogelijkheden geeft, dan krijg je enige visie op de betekenis die het leven voor jou kan hebben en de betekenis die jijzelf in dit leven kunt bezitten. Een mens die het gevoel heeft iets te betekenen, hoe weinig dit ook moge zijn, heeft reeds een inhoud voor zijn bestaan gevonden. Deze mens ziet voor zich een mogelijkheid om gelukkig te zijn door al hetgeen hij is en al hetgeen hij doet. Soms kom je daarbij wel in verweer natuurlijk: De meeste mensen hebben nu eenmaal nogal wat problemen en die problemen zouden zij graag kwijt zijn. Maar er is, zoals u mogelijk weet, een bekende gelijkenis, waarin duidelijk wordt hoe de zaken in feite liggen. Deze gelijkenis stelt, dat de mensen bij God geklaagd hadden, dat zij zoveel leed en zorgen kenden in hun leven, terwijl anderen het veel beter hadden. God sprak: In het leven moet elke mens nu eenmaal zijn eigen kruis dragen. Maar ik geef u de mogelijkheid datgene te kiezen, wat volgens u het beste bij u past. Werp al uw zorgen en problemen op een hoop. Wanneer ook de laatste dit gedaan heeft, mag elke mens daaruit uitzoeken, welke zorgen en problemen hij in zijn leven hebben wil.

Dat was van God natuurlijk erg welwillend. De mensen maakten er dan ook onmiddellijk gebruik van. Zij wierpen alles op een hoop, tot geen mens meer zijn eigen kruis droeg. Daarop gingen alle mensen ijverig aan het zoeken naar de problemen en zorgen, die - naar zij meenden - het beste bij hen zouden passen. Maar toen na lange tijd alles eindelijk uitgezocht was en eenieder weer zijn last had opgenomen, bleek er niets veranderd te zijn. Want elke mens had uiteindelijk gekozen voor zijn eigen kruisje, dat hij al zo lang onder protest en met tegenzin gedragen had, omdat hem dit altijd nog beter voorkwam dan alles waarmee anderen te worstelen hadden. Je zou dit moeten vertalen als volgt: de problemen die wij hebben, zijn inherent aan hetgeen wij zijn. Wij kunnen daaraan niet ontkomen.

In zekere zin zijn zelfs de problemen die wij kennen in ons leven, mede de inhoud van ons bestaan. Wij kunnen dan wel beweren, dat wij alles liever anders zouden willen zien, maar wanneer wij andere problemen zouden hebben, zouden wij onszelf niet meer kunnen zijn. Waarmee wij zeker ook niet gelukkig zouden kunnen zijn. Wanneer je dus begint te zoeken naar inhoud in je bestaan zul je er goed aan doen van het volgende uit te gaan: Ik ben mijzelf. De problemen, die ik ken, zijn specifiek mijn eigen problemen, zelfs indien schijnbaar elk andere mens diezelfde problemen ook kent. Het zijn mijn problemen, want zij behoren bij mij thuis en komen voort uit hetgeen ik ben, denk en doe, uit al wat ik geleerd heb, mijn gevoelswereld, mijn pogingen mogelijk ook om de zin van mijn bestaan voor mijzelf te beredeneren. Wanneer je zo begint, krijg je tenminste al enig begrip voor een van de meest belangrijke motieven in het bestaan.

Het motief van de mens is gemeenlijk het overwinnen van alles, wat hij ziet als een probleem. Dat onze problemen in de ogen van anderen vaak belachelijk zijn, daarvan behoeven wij ons dus niets aan te trekken. Wanneer je trouwens de problemen van de menselijke wereld bezielt, zo kom je tot de conclusie, dat de meeste mensen worstelen met problemen die er niet zouden zijn, wanneer zijzelf deze problemen niet voortdurend op zouden werpen. De mens maakt het merendeel van zijn eigen problemen zelf. Je kunt zelfs nog verder gaan: onze incarnatie betekent een onmiddellijke confrontatie met problemen van de wereld en juist deze problemen zijn vaak de reden voor het incarneren. Deze generatie leeft bv. met de gevolgen van de fouten die de voorgaande generatie heeft gemaakt. Ondertussen is deze generatie alweer druk in de weer de problemen te veroorzaken, die het leven en denken van de volgende generatie zullen gaan bepalen in uiterlijke zin. Zij beslissen dus nu reeds over vormen en mogelijkheden die degenen zullen beheersen die nu nog in de maak zijn, of als zeer kleine peuters nog zeer onschuldig denken, dat alle leven goed is en dat eenieder hen een vervullen van al hun wensen schuldig is.

Als levenden maken wij deel uit van een continuïteit. Maar zelfs als deel van een steeds veranderend geheel zijn en blijven wij onszelf: een persoonlijkheid die verschillen kan van alle andere entiteiten. Wat niet alleen betekent, dat wij onze eigen problemen zullen kennen, ongeacht de uiterlijke situatie, maar ook inhoudt, dat wij zelf daarvoor een geheel eigen oplossing zullen kunnen vinden. Het wil niet alleen maar zeggen dat wij onze eigen zwakke punten bezitten, maar evenzeer dat elk van ons op een geheel eigen wijze krachten en inzichten vinden kan. Ieder van ons gaat, of hij dit nu wenst of niet, in het leven toch ergens zijn eigen weg. Zoek je naar inhoud, dan zul je in de eerste plaats moeten trachten deze eigen weg te beseffen. Misschien kun je dit zo uitdrukken: Ik weet niet, wat ik ben, maar kan mijzelf niet ontkennen. Ik wil mij gewennen aan dat, wat men mij zegt, dat ik moet zijn. Maar tracht ik slechts te zijn, wat men mij zegt, de pijn van het bestaan slegt in mij alle weerstand, alle kracht en in mijn onmacht vergeet ik toch mijzelf te zijn.

Je kunt niet beantwoorden aan hetgeen een ander zegt, dat je moet zijn. Er zijn uiterlijke normen en daaraan zul je je uiterlijk enigszins moeten houden. Goed. Maar je bent in de eerste plaats jezelf, juist door datgene wat jou maakt tot wat je bent, een specifieke persoonlijkheid, verschillend van al het andere. Datgene dus, wat je onderscheid van anderen, die uiterlijk identiek zijn en onder dezelfde omstandigheden moeten leven en werken. Dat is het begin voor eenieder die de inhoud van zijn leven wil leren beseffen. Want dit zijn niet alleen maar de problemen en krachten die je in het leven nu eenmaal vindt, maar het is ook vooral de wijze, waarop je daarmee werkt. Er zijn op het ogenblik jonge mensen, die in feite voornamelijk problemen kennen in en met zichzelf. Zij leven hun innerlijke onvrede, hun gebrek aan besef van inhoud vaak uit in vele meestal zinledige protesten tegen de wereld. Datgene waartegen zij protesteren, is natuurlijk zelden goed. Maar het protest in zichzelf is zinloos, omdat het geen feitelijke verandering tot stand brengt en maar zelden voert tot een verandering van besef en leven in de protesterenden. Bovenal: een dergelijk protesterend leven is voor deze jonge mensen persoonlijk zo zinloos, omdat zij hierdoor proberen te ontsnappen aan hun eigen gevoelens, hun gevoel dat zij geen betekenis hebben en geen werkelijke inhoud bezitten in hun bestaan. Wij kunnen nooit inhoud aan ons leven geven en innerlijke vrede gewinnen door de wereld onze wil op te leggen. Wanneer wij dit doen, maken wij onszelf tot machtshongerige mensen die alles, ook zichzelf, willen opofferen aan het behouden van een in wezen zinloos overwicht op anderen.

Dergelijke mensen zijn er overigens meer dan genoeg in de wereld. Dit type van innerlijk in onvrede levende mensen zult u kunnen aantreffen in kerken, in politieke partijen, grote bedrijven. Kenmerkend voor hen is een voortdurend wantrouwen tegenover de gehele wereld en een voortdurend uitroepen: Zo is het en niet anders. Vraag niet waarom, want het is al voldoende, dat IK zeg dat het zo is. Maar die mensen grijpen naar een beheersing over anderen, omdat zij zichzelf niet kunnen beheersen en niet durven leren kennen. Dat is voor hen de werkelijke grote moeilijkheid. Zij kunnen niet toegeven: zo en zo ben ik en daarin kan ik de vervulling van mijn leven vinden, de werkelijke inhoud van mijn bestaan doorgronden en beleven. Voor deze angst voor eigen werkelijkheid, die zij niet willen erkennen, stellen zij iets anders in de plaats: Het zoeken naar macht over anderen, het zoeken naar middelen om pressie uit te kunnen oefenen, de mogelijkheid, door uiterlijkheden, eigen belangrijkheid aan eenieder te verkondigen. Dit vindt u in alle landen en bij alle mensen. Of de uiting nu een kwestie is van anderen terroriseren terwijl je op een motorfiets zit, dan wel anderen martelen en doden in gevangenissen en concentratiekampen is alleen een kwestie van graad, niet van inhoud en motief.

Dit laatste zullen velen niet met mij eens zijn, omdat zij toch wel een groot verschil zien in uiterlijke betekenis voor anderen. Maar zodra wij de zaak zuiver persoonlijk bezien als een deel van de instelling van een ego, is het door mij gestelde toch werkelijk juist. Wanneer je inhoud zoekt in je leven, dien je allereerst te beseffen, dat de inhoud van alle bestaan voor jou alleen in jezelf gelegen kan zijn, nooit daarbuiten. Wat je voortbrengt in jezelf, kun je vanuit jezelf aan de wereld geven. Maar dan geef je niet nadrukkelijk. Je dringt het niet op, maar schenkt het eerder als een mogelijkheid voor degenen die daaraan deel willen hebben en niet als een opgelegde wet en waarheid aan degenen die menen, dat zij iets beters kennen of bezitten. Je wilt jezelf delen met de wereld? Best. Maar indien je je bewust bent, zul je nooit trachten anderen je inzichten en krachten te doen slikken, of het een soort wonderolie is, die voor velen schadelijk is en hen eerder schaadt, ook al heet zij voor eenieder en voor elke kwaal goed te zijn.

Wat betekenen ik eigenlijk? Zo luidt een vraag, die men zich vaak stelt, wanneer men naar inhoud van eigen leven speurt. Tja: ik leef, ik besta, ik denk, ik heb gevoelens. Ik ben een complex wezen, of ik nu mens ben of geest. In die complexiteit schep ik voor mijzelf een relatie met de kosmos en de wereld. Ik zie alles op mijn eigen wijze. Hierdoor kan ik bepaalde dingen toevoegen aan het besef van anderen en vooral in hun leven een factor worden die voor hen de mogelijkheid tot verdere persoonlijke bewustwording met zich brengt. Dat is de betekenis die ik als levend wezen voor anderen kan hebben. Maar dan is de inhoud van mijn bestaan, mijn betekenis voor mijzelf, zowel als het geheel, juist gelegen in mijn vermogen om zoveel mogelijk bewust mijzelf te zijn. Vaak is het moeilijk, om te midden van anderen, je eigen identiteit te bewaren innerlijk zowel als in alle uitingen. Maar het is wel de enig juiste weg. Zoeken naar inhoud kan nooit verkregen worden, wanneer je, zoals vaak gebeurt stelt, dat de inhoud van je leven en de betekenis van je bestaan gelegen is in de betekenis die je hebt voor anderen. Dat klinkt wel mooi, maar is in feite een doekje voor het bloeden. Zo je de wereld er al bij wilt halen, moet je eerder en eerlijker stellen: Mijn betekenis en inhoud is gelegen in mijn besef van mijzelf en het contact, dat ik hierdoor vind, zowel als de mogelijkheden, die ik in mijzelf kan vinden in mijn contacten met zowel de hoogste als de laagste krachten die ik ken, de stoffelijke waarheid die ik ken en al het andere, wat er voor mijn denken en bewustzijn maar bestaat... Ik moet mijzelf zijn, maar dan wel in verbinding met al hetgeen voor mij beleefbaar, denkbaar of zelfs maar voorstelbaar is.

Wat mij terugbrengt tot de godsdiensten, omdat zovele mensen daarin een inhoud voor hun leven zoeken en ook vinden. Wat is dan een godsdienst eigenlijk? Het is een formaliseren van emoties. O, ik weet, dat een geloof schijnbaar bestaat uit stellingen en pleegt te berusten op openbaringen. Of die nu heten te stammen van Mohammed, Mozes, Jezus of iemand anders, maakt daarbij weinig uit. Maar dit is alleen de buitenkant. Vraag je eens af: Waarom geloof ik? Het antwoord van een werkelijk gelovig mens zal moeten luiden: omdat ik mij geheel of grotendeels meen te kunnen identificeren met het geloof zelf, de hoofdpersoon, de levenswet. Mijn hangen aan de uiterlijkheden die mijn geloof aankleven, zijn niets anders dan een proberen de wereld duidelijk te maken, wie en wat ik innerlijk in wezen ben.

Eerst op het ogenblik dat ik niet werkelijk innerlijk geloof en mij één voel met het voorwerp van mijn geloof ontbreekt, zal ik proselieten willen maken. Wat u mogelijk ook al wat vreemd in de oren klinkt. In de godsdiensten zie je dat juist de mensen die geen werkelijke inhoud in hun leven gevonden hebben, de mensen die niet zeker zijn, van alle anderen juist een erkenning van hun wetten, waarden gebruiken en zelf riten - hoezeer die aan een bepaald geloof gebonden zijn - zullen eisen. Een mens echter die in het geloof zelf inhoud vindt, die zichzelf herkent in de stellingen van dit geloof, zal redeneren: ik behoef anderen mijn geloof niet op te leggen. Ik behoef alleen zelfs te bestaan, te leven volgens deze waarheid. Deze mens volstaat met zelf zijn geloof volledig en zonder compromissen te leven. Het opleggen aan anderen is voor hem niet noodzakelijk, ja, zelfs dwaas. Maar dan is dit geloof ook niet meer gelijk aan een algemeen geloof. Het is geen wezenlijk deel meer van een kerkelijk geheel. Het is een persoonlijke godsbeleving, die uitkristalliseert in een persoonlijk besef en beleven van eigen betekenis en zin in leven en kosmos. Al, wat je doet is dan alleen maar een uitdrukking geven aan het innerlijk, aan dit meest wezenlijke deel van je persoonlijkheid.

Maar wanneer je dit zegt voor religie, godsdienstigheid, dan zal dit evenzeer moeten gelden voor vele andere zaken. Je kunt bv. filosofie bestuderen, je bezig houden met alle belangrijke gedachten die er in de mensheid bekend zijn geworden en je vastklampen aan een Descartes of nieuwere denkers. Men zal zich dan zeggen: zie, dit is nu de waarheid. Maar wanneer je de gehele wereld op grond van dit besef het recht tot zelf denken wilt gaan ontzeggen. Zoals sommige filosofen schijnen te doen, dan wordt de zaak weer bedenkelijk. Indien men echter stelt voor mij is dit de waarheid, daar het uitdrukt wat ik diep in mijzelf voel te zijn, dan geef je daarmee weer de inhoud van eigen wezen en bestaan weer. Je kunt m.i. wel stellen dat de wezenlijke inhoud van een mens voor het grootste deel tot uiting zal komen, in hetgeen hij doet en hetgeen hij gelooft. Naarmate hij daarbij meer alles betreft op zichzelf en niet slechts daarmee vanuit zichzelf de wereld wil domineren, kunnen wij er meer zeker van zijn, dat die mens hierin voor zich inderdaad een werkelijke waarde, inhoud, erkenning heeft gevonden, die hem mede bewust maken van het doel van zijn bestaan.

Daarmee kom ik toch weer dicht bij hetgeen de titel stelt: het zoeken naar inhoud, naar het erkennen ook van de werkelijke inhoud van de mens en de betekenis van het leven voor de mens. Ook wanneer je zover komt, als ik zo-even beschreef, blijf je zoeken naar inhoud en betekenis in eigen bestaan. Want je verandert. Elke dag komt er iets nieuws bij in je besef, elke dag verlies je, vergeet je wat. Elke dag ontmoet je andere mensen, of beleef je de ontmoeting met mensen anders en worden er andere gevoelens in je wakker, elke dag ook kun je nieuwe geestelijke belevingen doormaken. Elke dag verander je een beetje en wat gisteren voor jou volledig bevredigend was als uitdrukking van innerlijk wezen en erkenning, is dit morgen niet meer geheel. Maar is dit nu zo erg belangrijk? Belangrijk lijkt mij vooral, dat het ik in zich voortdurend beseft, wat het is en daarvoor een uitdrukking en omschrijving weet te vinden. Het grootste probleem bij het zoeken naar inhoud is niet het bestaan van die inhoud, of het zoeken ernaar. Dat laatste doen mensen trouwens onwillekeurig wel. De moeilijkheid bij een mens is voornamelijk, dat een mens die inhoud voor zich ook moet kunnen omschrijven, voor hij er bewust mee kan leren leven. Een mens wil overdenken, wat hij is en dat betekent, dat hij voor het geheel van zijn persoonlijkheidsinhoud een formulering, een soort formule moet vinden.

Laat ons daarom beginnen met de stelling, dat een mens die zijn persoonlijke inhoud in een formule tracht uit te drukken, diezelfde formule nooit langere tijd als volledig juist zal kunnen beschouwen en gebruiken, daar hij zelf voortdurend verandert en daarmee het evenwicht en de waarde van hetgeen hij omtrent eigen persoonlijke inhoud beseft. Zeer veel mensen hoor je zeggen: mijn leven is leeg. Maar wanneer je dan vraagt waarom, krijg je vreemde antwoorden als: Ik beteken niets, ik heb niets, ik verveel mij altijd maar, of zelfs: wanneer gebeurt er in mijn leven nu eens iets, waardoor ik op de voorgrond kan treden en doen, wat ik wil? Maar dat heeft niets met de zin van je leven en de inhoud van je persoonlijkheid te maken. Indien je inhoud hetgeen is wat je doet zonder meer en belangrijkheid in de ogen van anderen het enig belangrijke is, dan kun je beter gaan zwendelen en bedriegen. Dan word je maar beter zo iemand als bv. Ivar Kreuger, de man die uit een lucifersrijk de grootste bankcrisis van zijn dagen wist voor te brengen.

Je kunt natuurlijk ook zendeling, apostel of zoiets worden en daarbij nog kiezen uit alle systemen die de mensheid ooit gevolgd heeft, zoals Zen, Boeddhisme, Maoïsme, Katholicisme en alle andere ismen. Maar die dingen op zich geven geen oplossing. Voor de meer bewuste betekenen zij hoogstens een benadering tot de werkelijkheid. Wees liever eerlijk: Indien u in een voortdurende verveling leeft, zo komt het wezenlijke van die verveling voort uit uzelf, niet uit de wereld, niet uit een ander. Wanneer die verveling in uw leven voortdurend optreedt, zo heeft dit een betekenis. Dan wil dit zeggen, dat u, juist in die verveling, tegen uzelf spreekt en zegt: dit is niet wat ik wil. U zoekt dit natuurlijk naar buiten toe en verwacht uiterlijkheden met hetgeen er in u mogelijk is en bestaat. Want een mens die inhoud vindt in zich en eigen waarden en mogelijkheden beleeft, verveelt zich niet. Hij is integendeel bij voortdurend geboeid door de wisselwerking, die tussen eigen wezen en de wereld bestaat. Daarvoor heeft hij zelfs niet het gebeuren nodig, maar kan volstaan met het besef van het mogelijke. Mensen, die zich vervelen, doen mij denken aan de man, die bij de brandweer kwam werken en na korte tijd weer wilde gaan. Want, zo sprak hij, er zijn geen grote branden genoeg. Hij begreep niet dat zijn functie niet betekende dat hij heldhaftig op diende te treden bij grote branden alleen, maar dat hij vooral steeds beschikbaar diende te zijn om te voorkomen dat kleine branden tot grote branden zouden uitgroeien. Hij was blind voor het feit dat zijn aanwezigheid als brandweerman al betekende dat grote branden zoveel mogelijk voorkomen zouden worden.

Bij vele mensen is het al precies zo. Men wil de inhoud van het leven vinden in spectaculaire zaken, in grote emoties enz. Maar daarmee komt men nimmer ver. Wie zo zoekt en denkt aan inhoud van het leven, brengt het nooit ver. Om de woorden van een denker aan te halen: De verwachtingen van de mens zijn als een huwelijksreis: wij zien het leven steeds weer als een huwelijk tussen het menselijke denken en de menselijke emotie. Zodra beide partners elkaar goed hebben leren kennen, beginnen sleur en geschil weer het geheel te beïnvloeden en soms te beheersen. Zeker, je zult je steeds weer moeten aanpassen aan de werkelijkheid. De werkelijkheid die in je bestaat, kun je echter niet opzijzetten. Begin dan allereerst maar eens die werkelijkheid te aanvaarden. Indien je inhoud wilt vinden in je wezen, moet je niet vragen: Wat zijn mijn problemen? Daar kun je wel heerlijk mee bezig blijven natuurlijk. Er zijn mensen, die steeds weer overweldigd schijnen te zijn door de problemen van het leven. Zij zeggen dan: moet dat dan de inhoud van mijn bestaan vormen? Het antwoord op een dergelijke vraag moet luiden: Neen. Die problemen bestaan grotendeels doordat u niet weet wat de werkelijke inhoud van uw wezen is. Want anders zou u begrijpen, waardoor die problematiek voor u bestaat. Dat zou de belangrijkheid daarvan voor u verminderen en in vele gevallen ook een afdoende oplossing ervoor suggereren.

Je moet gewoon tot jezelf zeggen: Wanneer ik diep in mijzelf zie en de gehele wereld buiten beschouwing laat, wat voel ik dan, wat ben ik, wat wil ik dan? Dus niet: wat wil ik in de wereld of wat wens ik dat anderen zullen doen, maar eenvoudig: wat voel ik in mijzelf, wat wil ik voor mijzelf. Daarmee staan wij voor het 'ken u zelve', die ellendige spreuk - vergeef mij - die altijd weer om de hoek komt kijken, omdat zij een gemeenplaats is geworden, die aan de andere kant ook zo onmetelijk waar is. Weet wie je bent. Droom niet van hetgeen je in die wereld wilt gaan doen en zult gaan betekenen. Droom eerst eens van hetgeen je zelf bent en innerlijk weet te zijn. Als je dan toch bezig bent met het zoeken naar een inhoud in je wezen, vraag je ook eens af hoe het komt dat je zo onevenwichtig bent. De meeste mensen zijn onevenwichtig omdat zij niet bereid zijn beide zijden van hun bestaan, hun wezen te aanvaarden. Je moet beide delen van het ik beseffen, de mogelijkheden van je wereld bezien en een bewuste keuze maken.

Om een voorbeeld te geven, dat overigens al oud is: De bouwpastoor stond voor zijn pas gebouwde kerk, keek eens naar zijn kerk, keek nog eens hummerend het meisje dat zo verleidelijk aan hem voorbij deinde en sprak tot zichzelf: Nu ja jongen, je kunt niet alles tegelijk hebben. De onevenwichtigheid van de mensen berust op het feit, dat zij geen keuze maken. Zij willen het een, maar gelijktijdig ook het andere. Zij willen de koek bewaren om later ook nog iets te hebben, maar toch gelijktijdig willen consumeren omdat ze zo lekker is. Het probleem van de mens komt dan vaak voort uit het feit, dat hij, omdat hij de koek niet heeft geconsumeerd, de smaak en verzadiging mist. Men misgunt anderen dan hun keuze en moppert op het noodlot, terwijl men zich dingen blijft ontzeggen onder het motto:

Wanneer ik dit niet meer zou doen, zou ik dat niet meer hebben. Omgekeerd begint men soms ook met de consumptie, smult, oververzadigd zich en heeft natuurlijk de volgende dag weer honger, die men dan niet probeert op andere wijze te verzadigen, daar men voortdurend klagend tot zich en de wereld zegt: nu heb ik die koek niet meer en juist nu zou zij mij zozeer te pas komen.

Dat is de onevenwichtigheid, die geldt voor alle mensen. Want elke mens heeft twee tegendelen in zich verborgen. Er zijn natuurlijk wel mensen die beweren heilig te zijn, alleen gedreven door één enkele waarde - meestal noemen zij dit dan de wil Gods of het Goddelijk Licht dat in hen berust. Maar wanneer mensen mij iets dergelijks komen vertellen, heb ik altijd weer het gevoel, dat er ergens bij hen een fout in de aandrijving bestaat. Een mens hunkert naar contact met zijn medemensen, daarnaast verlangt hij naar contact met God. Dan hunkert elk mens ergens naar de mogelijkheid om zich waar te maken, zijn innerlijk tot uitdrukking te brengen op een wijze, die deze innerlijke waarden ook aan de wereld duidelijk moet maken. Aan de andere kant zoekt elke mens ook weer naar bescherming, naar een geborgenheid, waardoor hij de verantwoordelijkheid voor zichzelf en zijn eigen daden niet hoeft te dragen.

U acht dit juist? Dan moeten wij ons eerst eens duidelijk voor ogen halen, waarom dit zo is. Wij dienen ons af te vragen waarom wij voortdurend bescherming zoeken, waarom wij menen geborgenheid zozeer van node te hebben. Want daarvoor moet een reden bestaan. Wij zullen ons ook eens af moeten vragen, waarom wij bepaalde zaken als illusie beschouwen en andere zaken weer niet, het een onnodig en dwaas achten, ofschoon het in ons leeft, en andere zaken juist weer als noodzaak beschouwen. Vraag je eens af, waarom je dit doet. Wanneer je inhoud in jezelf wilt zoeken, zul je toch eerst eens moeten uitzoeken wat er innerlijk eigenlijk met je aan de hand is. Want het innerlijk van de doorsnee mens lijkt veel op het bureau van iemand, die druk werkt, maar zijn bureau in geen maanden heeft opgeruimd. Alles ligt door elkaar. Wij moeten de zaken eerst eens sorteren en alles op de juiste volgorde brengen. Dan kom je op een gegeven ogenblik als vanzelf tot de conclusie: Zo ben ik dus en dat wil ik dus. Vaak blijkt, dat hetgeen je werkelijk verlangt, iets geheel anders is dan je in de wereld met al je krachten nastreeft.

Er zijn mensen, die voortdurend bezig zijn anderen te vertellen, wat zij moeten doen, die steeds weer kritiek hebben op de gehele wereld en steeds weer vragen de zaken wat meer aan hen over te laten, terwijl alles, wat zij wezenlijk wensen, neerkomt op een betekenis hebben voor zich en anderen, innerlijk of stoffelijk, hoe en waar dan ook. Weet je dit, dan dien je je af te vragen, waarin volgens jou nu en innerlijk je betekenis is gelegen. Meestal kom je tot de conclusie, dat die alleen gelegen kan zijn in de kracht die er in je schuilt. De volgende conclusie luidt dan: laat mij die kracht dan gebruiken en mij niet voornamelijk bezighouden met de problemen en tegenstellingen die er voor mij zijn. Laat mij mij eerst eens geheel wijden aan de kracht die er in mij schuilgaat, volgens mijn eigen beseffen en die kracht gebruiken om voor mijzelf een harmonie, een eenheid in de veelheid van het in mij levende, tot stand te brengen. Laat mij eerst eens beseffen, dat mijn bestaan en leven één geheel is, de tegenstellingen tot een enkel begrip herleiden, zo bewust ziende, wat de innerlijke werkelijkheid van het ik in wezen is.

Er zijn ook mensen, die beweren het zo druk te hebben met de gehele wereld, dat zij daartoe niet komen. Zij komen dan aandragen met de problemen, die zij kennen met hun werk, ouders, echtgenoot(e), kinderen enz. Echtgenote vermeld ik nogmaals apart. Dat moet wel, want het is nu het jaar van de vrouw. Overigens erg vreemd: wij hebben ongeveer de 5½ miljoen jaren van de vrouw achter de rug en nu eindelijk komen zij aanzetten met het jaar van de vrouw. Een wonderlijke tegenstrijdigheid. Maar dat heeft niets te maken met de inhoud van ons wezen, doch hoogstens met de vreemde situatie, waarin in uw dagen sommige vrouwen komen te verkeren, die hun koek willen bewaren en opeten tegelijk. Vrouwen dus, die aan de ene kant alle zijden van het vrouw-zijn voor zich willen aanvaarden en zelfs opeisen om aan de andere kant een groot deel van de gevolgen, die dit voor het individu met zich pleegt te brengen, terzijde willen stellen. Ook zij zouden moeten beseffen, dat je bepaalde hervormingen en veranderingen in de wereld niet zonder meer af kunt dwingen.

Het enige, wat altijd mogelijk blijft voor je is te zijn zoals je voelt te moeten zijn. Zolang je daarmee een ander niet te kort doet, zal niemand je dit kunnen beletten en zal uiteindelijk zelfs niemand daar overwegende bezwaren tegen hebben. De moeilijkheid is natuurlijk dat je dit laatste eerst kunt bereiken, wanneer je weet wat je wilt en bereid bent dit geheel op eigen krachten waar te maken. Wat deze vrouwen in feite verlangen ligt niet in meer crèches en gelijke beloning voor gelijke arbeid alleen. Het is eerder gelegen in het vinden van een belangrijkheid voor eigen begrip, die inhoud kan geven aan het leven op een wijze die zowel strookt met het vrouw-zijn, als met het mens-zijn. Want het is wonderlijk bij de seksen: mannen vergeten vaak, dat vrouwen mensen zijn, maar mannen zijn in de ogen van vrouwen ook niet altijd menselijk. De mannen maken van de vrouw al te vaak een teer popje om lekker mee te spelen, terwijl de vrouw op haar beurt de man maar al te vaak beziet als een door heerszucht en seksbezeten monster, dat vele menselijke eigenschappen ontbeert - ofschoon men bepaalde menselijke gedragingen aan de man door goede dressuur binnen een huwelijk mogelijk nog zou kunnen aanleren. Men zegt dan ook vaak: de vrouw huwt een man om wat hij is en probeert hem dan te maken tot iets, wat zij vroeger nooit getrouwd zou hebben.

Wat echter een terzijde is. Wij moeten terugkeren naar het zoeken naar inhoud.

Ofschoon dergelijke zaken daarvoor symptomatisch kunnen zijn, brengen zij ons toch niet wezenlijk dicht bij de inhoud van het bestaan. Wij zullen de werkelijkheid van het ik weer moeten opzoeken. Zoeken naar inhoud zal immers uit moeten gaan van hetgeen wij zijn. Wat anderen zijn gaat ons niet aan, dat mogen zij voorlopig zelf wel uitmaken. Weten wij eenmaal, wat wij zijn, zo komen wij vaak tot de conclusie dat wij over mogelijkheden en middelen beschikken, waarmee wij nog niets hebben gedaan, ja, waaraan wij zelfs nog nooit hebben gedacht. Er zijn mensen met vele problemen, die leren die problemen van zich af te zetten om eigen innerlijk te bezien en dan ontdekken dat zij beschikken over geestelijke krachten en mogelijkheden, waardoor zij die problemen kunnen veranderen, oplossen of dragelijk maken. Kenmerkend hiervoor is, dat mensen dit eerst gaan beseffen op een ogenblik, dat zij niet meer overwegend met hun problemen bezig zijn. Je ontdekt ook, dat je, door je aandacht voor een probleem, dit groter kunt maken. Het is als iemand, die een beetje hoofdpijn heeft en voortdurend roept: wat heb ik een koppijn, weigerende zich met iets anders ook maar even intens bezig te houden. In een dergelijk geval kun je slikken, wat je wilt, maar je hoofdpijn wordt steeds erger. Een psychische kwestie, zelfsuggestie. Maar de hoofdpijn is er niet minder erg en hinderlijk om. Tot men zijn aandacht even aan iets geheel anders moet wijden. Dan kom je, vaak na langere tijd, opeens tot de ontstellende ontdekking, dat je geen hoofdpijn meer hebt en niet eens meer weet, wanneer deze ophield je te kwellen. Opeens overschakelen naar innerlijke zaken zal echter de mensen ook niet gemakkelijk vallen. Mijn raad: neem er de tijd voor om je geheel los te maken van alles, wat je meent van de wereld te mogen verwachten en alles, wat de wereld je volgens je eigen mening aandoet. Geef steeds, waar je maar kunt, enige aandacht aan de vraag, wat je diep in jezelf van jezelf meent te moeten verwachten en wat je diep in jezelf eigenlijk wilt. Zo verbreek je de kwellende van de problemen en breng je dezen terug tot een hanteerbare zaak.

Ik zou onvolledig zijn, wanneer ik ook niet zou proberen iets te zeggen over de innerlijke werkelijkheid van de mens. Ook dit vind ik reeds door een ander m.i. goed en juist omschreven. Ik citeer: Diep in mijzelf erken ik een zachte gloed. Zo die gloed beleefd aanschouwd wordt, brandende in het bewustzijn, is zij een vreugde en een vaderland. Zij is een tempel, een kathedraal, een speelzaal, waarin ik dartel speel, een weide, waarin ik vrij mijn wegen ga, een kosmos, die het zijn omvat. Ik zie mijzelf bij het zachte licht, al wat ik ken, al wat ik ben. Ik zie het ik bewegen en vind in mij de ware plicht die eens, toen ego zijn bestaan begon, als taak is toegewezen.

Wat dichtertlijk klinkt. Maar de werkelijkheidswaarde van deze uitspraak is volgens mij zeer groot. Wij moeten niet verwachten, dat wij diep in onszelf kunnen gaan en dan opeens God zelf kunnen vinden. Dat zal mogelijk wel eens gebeuren, maar het blijft toch een zeldzaamheid. Maar ergens in onszelf is altijd een zachte gloed, een soort levend beantwoorden aan het bestaan zelf. Wanneer wij dit nu maar eerst kunnen vinden in onszelf, zal het besef dat het bestaan, ondanks

alles, de moeite waard is ons de kracht te geven de essentie van het bestaan beter in onszelf te verwerken. Het wonderlijke is dan, dat je door hetgeen je bent en de inhoud die je persoonlijk in het licht terug vindt, ontdekt dat je iets bent en ook moet zijn. Het innerlijk van de mens immers schept ook een uiterlijke noodzaak, die niet bestaat in het ontvangen of het geven, maar in het zijn: een soort uitbeelden van een bepaalde waarde te midden van de totaliteit. De werkelijkheid van die persoonlijke inhoud is volgens mij, dat je deelhebt aan het geheel van het bestaande, maar dat je dit deelhebben alleen maar uit kunt drukken door waar te maken, wat er als oerwaarde in je schuilt. Het is als bij een kunstenaar die in zich een beeld van schoonheid draagt. Hij kan mopperen over alle materialen die niet geheel deugen en over de mensen die hem en zijn werk niet op de juiste wijze weten te waarderen. Maar om zichzelf te zijn en te blijven, zal hij het beeld dat er in hem leeft, toch tot uiting moeten brengen, hoe dan ook.

Zo gaat het ons ook. De inhoud van ons leven impliceert, dat wij iets zijn in het geheel, dat wij binnen het geheel een bepaalde betekenis hebben. Het is dan verder niet belangrijk, of dit door anderen wordt aanvaard, of ons waarlijk onszelf zijn door anderen kan worden gewaardeerd. Wanneer wij bewust onszelf willen blijven beseffen en inhoud in ons leven willen vinden, zullen wij onszelf moeten zijn en anders niet. Alleen door in ons gehele wezen en met onze gehele kracht en al onze vermogens tot uiting te brengen, wat diep in ons de werkelijkheid is, wordt het leven voor ons aanvaardbaar. Dan is er voor ons ook bewust een continuïteit. Ontwikkeling is dan ook geen kwestie meer van een zoeken naar formules, die altijd weer verstarren en onbruikbaar worden, of vormen die voor het ik dienen te staan. Dan is het ik een steeds veranderende waarde, die in haar uitdrukking een steeds met alle veranderingen meegroeiende uitdrukking van het zijnde wordt zonder beperkingen. Dan word je a.h.w. ook bewust een onmisbaar deel van het geheel. Maar denk nu niet dat dit betekent dat je dan ook voor iedereen en alles belangrijk moet zijn volgens het bewustzijn van die anderen.

Voorbeeld: Kaffeeeklatsch. Huisvrouwen komen samen om koffie te drinken, te roddelen en zich even te ontspannen. In een dergelijke kring was een klein vrouwtje, dat eigenlijk zelden iets zei. Volgens de andere dames was het een onbeduidende vrouw die overigens de mensen altijd weer goed wist te ontvangen, wanneer het haar beurt was om voor koffie en koek te zorgen. In het besef van de anderen was deze vrouw een nonentity, die er wel bij behoorde, maar dat was dan toch ook wel alles... tot het vrouwtje stierf. Het clubje is nooit meer hetzelfde geweest. Het was net, of er een achtergrond was weggefallen. De woorden galmden opeens te veel. De vrouwen ondergingen hun bijeenzijn steeds meer als onrustig, gekunsteld. De groep viel uit elkaar. Dit is een historisch voorbeeld. Het is werkelijk gebeurd. Toch kun je je voorstellen, dat dat vrouwtje vaak gedacht zal hebben: was ik ook maar als de anderen, kon ik ook maar eens op de voorgrond komen met mijn nieuwtjes. Maar dat was haar functie niet. Haar werkelijke betekenis binnen de groep ontleende zij, al besepte niemand dit voor het te laat was, aan haar stil op de achtergrond aanwezig zijn, waarmee zij de achtergrond vormde voor de anderen, die zonder haar zwijgende aanwezigheid niet uit de verf konden komen en zich gedroegen als slechte actrices.

Het is altijd weer zo in het leven. Zelfs in de toneelwereld beseft men dat er bepaalde stukken zijn, waarbij je niet zonder achtergronden en hulpmiddelen kunt werken. Er zijn zeker vele stukken die je zonder meer zou kunnen brengen. Maar evenveel toneelstukken spreken eerst, wanneer het geheel deel uitmaakt van een ambiance, die mede door de montering wordt geschapen. Romeo en Julia bv. eisten reeds vanaf de eerste vertoning achtergronden, waardoor de verfijnde hartstocht en het noodlot eerst de juiste nadruk kregen. Er zijn vele mogelijkheden om de juiste sfeer te scheppen. Maar geheel zonder hulpmiddelen gaat het eenvoudig niet. Het is trouwens een van de weinige stukken van Shakespeare, die reeds bij hun eerste opvoering niet alleen van plaatsaanduiding door geschreven borden werden voorzien, maar waarin dan middels iets, wat men nu waarschijnlijk zetstukken zou noemen, de sfeer werd aangegeven. Toch volstond men bij de meeste spelen eenvoudig met een bordje, waarop stond geschreven: In het Bos. Of in het paleis e.d. Wat ik u echter wilde illustreren is het feit, dat wij soms in eigen ogen onbelangrijk zijn, maar dat wij toch door ons bestaan een achtergrond vormen, waardoor anderen beter kunnen leven en juister kunnen werken... geestelijk en stoffelijk. Mogelijk klinkt dit onbevredigend. Maar het kan een zeer belangrijke taak zijn.

Besef, dat wij nimmer van de waarderingen van anderen en hun oordeel afhankelijk kunnen zijn, wanneer wij de werkelijke inhoud van ons wezen en leven zoeken te vinden. Wat anderen denken, heeft niets te maken met hetgeen wij innerlijk voelen te kunnen en te zijn. Besef je dit eenmaal, dan volgt al snel de voor velen verbazingwekkende ontdekking, dat het in vele gevallen voor jezelf en anderen beter is en meer bevredigend ook om niet in al je verdiensten gewaardeerd en gevierd te worden. Want je zou door de waardering van anderen zozeer gegrepen kunnen worden, dat je alleen daarnaar zou gaan streven en zo zou vergeten, innerlijk en voor anderen datgene te zijn, wat je krachtens je innerlijke waarden moet zijn.

Mogelijk vindt u dit alles te filosofisch van opzet, maar ik ben bijna klaar met mijn inleiding en na de pauze kunt uzelf het woord nemen. Beteugel dus nog even uw ongeduld.

Ik heb getracht u duidelijk te maken, waarom het gaat. Zoeken naar inhoud kan volgens mij nooit betekenen, dat je naar inhoud en betekenis kunt zoeken buiten jezelf. Zoeken naar inhoud moet en zal altijd weer gebaseerd zijn op je eigen innerlijk wezen, op een mate van zelfkennis, een erkenning van hetgeen je voelt te moeten zijn, nú en het vermogen om je voortdurend aan te passen aan de veranderingen die zich onophoudelijk vooral in je innerlijk af zullen spelen. Je mag niet vastroesten in een bepaalde gewoonte van denken of gedragingen, maar zult voortdurend levend en bewust uit moeten beelden, wat er aan waarheid in je bestaat.

Waarom ik dan kan toevoegen, dat de mens, die zo de inhoud van zijn wezen zoekt en iets daarvan weet te vinden - hoe klein het deel ook moge zijn - zal ontdekken dat hij over allerhande mogelijkheden, vermogens en krachten beschikt om inderdaad de taak die in zijn innerlijk gelegen is, uit te dragen en met geheel zijn wezen waar te maken. Het leven is een continuïteit, die niet beëindigd wordt door de dood. Voor vele mensen is dit nog een vraag, maar als je, zoals ik, eenmaal dood bent gegaan, is het een weet. De continuïteit van het bestaan kan voor ons echter alleen dan geheel beleefbaar worden, compleet met herinnering aan incarnaties e.d., wanneer wij eerst waar weten te maken, wat wij innerlijk in wezen zijn. Dan werken wij met de krachten die wij bezitten, op onze eigen wijze en beleven de waarheid zonder onderbrekingen. Wij maken onszelf dan waar op onze eigen wijze: niet volgens een dogma, maar gewoon vanuit onszelf, omdat wij voelen, dat dit voor ons de juiste weg is. In de ogen van anderen behoeft dit niet de juiste weg te zijn, maar voor ons is het de enig ware weg. Wij spreken dan woorden tot anderen, niet meer omdat dit van ons verwacht wordt of zo behoort, maar omdat wij diep in onszelf voelen, dat die woorden op dit ogenblik gezien ons innerlijk wezen en onze erkenning van de ander en de wereld de juiste zijn. Zoeken naar inhoud betekent: In jezelf tot een erkenning komen van jezelf en dan altijd vanuit die waarde reageren en ageren in de wereld rond je.

Daar laat ik het bij. U hebt nu de mogelijkheid te pauzeren. In die tijd kunt u er over nadenken, wat u over dit onderwerp zou willen zeggen.

Nu echter geef ik allereerst het medium vrij.

BEANTWOORDING VRAGEN

Zo, vrienden. Het tweede deel van de bijeenkomst wordt voortgezet met het optreden van de ODV-brothers in vraag en antwoord. Ik zou allereerst de schriftelijke vragen willen behandelen. Mag ik van u de eerste schriftelijk ingediende vraag vernemen?

Vraag: In toenemende mate kan men het uitspreken van nieuwjaarswensen ervaren als ledig, daar men daarin niet die inhoud kan leggen, die in een dergelijke korte handdruk kan worden overgebracht. Hoe kan die daad meer worden dan een formaliteit en gewoonte?

Antwoord: Dat ligt aan uzelf. Het feit dat u stelt: ik kan het er eigenlijk niet mee uitdrukken, maakt duidelijk dat u geestelijk meer uitdrukt, dan in het gebaar zelf ooit behouden kan zijn.

Aan de andere kant moet ik eerlijk zeggen, dat een "gelukkig nieuw jaar" mij, juist met alle geruchten en rumoeren die mij vanuit uw wereld in deze tijd bereiken, een wat voorbarige wens lijkt, indien wij dit materieel bezien. Wanneer u inhoud wilt geven aan uw wensen, kunt u dit mogelijk nog het beste als volgt doen: indien u al aan deze kunstmatige drempel in de tijd, het hobbeltje, dat het menselijk besef aanbracht, bent gekomen en ontroerd tussen oliebol en vuurwerk even stilstaat, denk eens aan degene, die u iets goeds wenst en druk in gedachten die wens zo sterk, als u maar kunt, uit. Dan kunt u later wel volstaan met de handdruk en het "veel heil en zegen".

Vraag: Volgens mij is zoeken naar inhoud het vinden van een geluksgevoel, veroorzaakt door een erkenning van eigen wezen en de aanvaarding van alles en allen om je heen. Dit laatste gelukt zeer sporadisch, maar lijkt mij van grote importantie. Wat is uw mening?

Antwoord: Ik vind het heel mooi geformuleerd, maar heb er toch wel enkele bezwaren tegen. In de eerste plaats: een geluksgevoel betekent voor de mens een toestand van excitatie. Dit is iets anders dan het vinden van werkelijke inhoud. Inhoud in jezelf vinden betekent n.l. vooral het vinden van een innerlijk evenwicht. Het geluksgevoel kan daar een tijdelijk nevenverschijnsel bij vormen, maar zal toch maar sporadisch voorkomen bij een vinden van inhoud. De stabiliteit, die je in jezelf kunt vinden, lijkt mij dan ook veel belangrijker. Waarmee het voornaamste wel is gezegd. Ten hoogste zou ik nog op kunnen merken, dat het aanvaarden van de gehele wereld rond je natuurlijk beperkt en betrekkelijk blijft, indien men uitgaat van eigen innerlijke waarheid. Er is nu eenmaal veel in die wereld, dat volgens eigen innerlijk besef en waarheid voor u niet aanvaardbaar is. Dat behoeft je dan ook voor jezelf zeker niet te aanvaarden, zoals het is. Je moet alleen het bestaan daarvan kunnen aanvaarden.

Reactie: Ik kan niet begrijpen, dat geluksgevoel volgens u een excitatie is.

Antwoord: Dat zullen de meeste mensen wel niet begrijpen. Maar geluksgevoel is een toestand, waarin een tegenstelling intens wordt ervaren. Gelukkig zijn kun je alleen beseffen door het te vergelijken met een niet gelukkig zijn. Zonder dit wordt het niet erkend en ervaren. Je kunt nu wel zeggen, dat de eeuwigheid en de werkelijkheid geluk zijn, maar dan is het toch een geluk zonder tegenstellingen, een toestand, die niet door tegenstelling tot het besef doordringt en zo tot gevoelswaarde wordt.

Volgens mij kun je daarom beter zeggen, dat het vinden van een werkelijke levensinhoud vrede betekent, een rust, een ontspannenheid. Dat is iets anders dan geluksgevoel. Zelfs met de woorden die ik hier gebruik moet ik voorzichtig zijn. Ik gebruik dezen alleen als aanduiding van een toestand van eenheid. Indien men vrede voelt, zo komt dit, omdat in eigen wezen nog steeds tegenover die vrede onvrede staat, zoals tegenover vorm chaos kan zijn. Ik meen echter, dat de aanduidingen die ik tijdens mijn inleiding gegeven heb t.a.v. het vinden van betekenis volgens mijn maatstaven voldoen aan duidelijkheid, t.w.: Het dingen van betekenis in, door en voor jezelf plus het uitbeelden van de zo erkende behoeften. Slaag je daarin voor eigen gevoelens beter dan anders, dan kan ik mij voorstellen, dat je blij bent. Maar die blijheid, dat geluksgevoel, komt dan voort uit het feit, dat je eindelijk de norm gehaald hebt in tegenstelling tot hetgeen voor jou gebruikelijk is. Wat impliceert, dat je gemeenlijk onder de norm van erkenning en uiting leeft, die je innerlijk voor jezelf hebt gesteld. Blijdschap, geluksgevoel e.d. zijn voor mij dan ook een uitdrukking van opwindings, excitatie.

Vraag: Speelt het bewustwordingsproces geen belangrijke rol in dit geheel?

Antwoord: Indien u zegt: in de ontwikkeling en het verwerven van besef omtrent eigen persoonlijke inhoud ben ik het wel met u eens. Maar of u nu zeer bewust bent dan wel weinig bewust, u hebt een persoonlijke inhoud en daaraan kun je niets af of toe doen. Ik heb erop gewezen dat de betekenis en inhoud daarvan ofschoon voor het eigen bewustzijn verandert of evolueert - dit laatste woord in dit verband mogelijk alweer te pretentius is. Iemand die zichzelf innerlijk beseft en de kracht die hij in zichzelf erkent, beleeft, zal daardoor een taakgevoel krijgen t.a.v. de wereld. Die taak zal dan niet liggen in het veranderen van anderen, maar in het bevestigen van de eigen persoonlijkheid, zoals die beseft wordt. Wanneer je dit doet, zul je uit de wereld steeds meer leren.

Je leert a.h.w., hoe je jezelf het meest juist uitdrukt. Wat weer betekent, dat je in staat wordt gesteld je innerlijke waarheid en persoonlijkheid meer gedetailleerd te erkennen. Dit beschouw ik als een bewustwordingsproces.

Vraag: Ga je daar dan niets aan toevoegen?

Antwoord: Ik geloof niet dat je aan die inhoud iets toevoegt. Die inhoud bestaat volgens mijn denken altijd en volledig. Mag ik iets uitvoeriger worden in mijn antwoord? Ja?

Indien wij uitgaan - hoe filosofisch dit ook moge zijn - van eeuwigheid, dan moeten wij uitgaan van een tijdloosheid. Het is dus niet een oneindige voortgang van de tijd, maar een tijdloosheid. Een gelijktijdigheid van alle dingen. Gaan wij daarvan uit, wat wij volgens mij wel mogen doen, dan kunnen wij stellen, dat al wat je ooit zult kunnen zijn, reeds in je bestaat. Wat je kunt zijn, ben je reeds, maar dan buiten de tijd. Nu is het ego, ook wanneer het in de tijd beleefd en onverschillig of dit materiële tijd is, gereguleerd door de bewegingen van een planeet of een persoonlijk beleefde tijd die afhankelijk is van eigen vermogen tot het absorberen van veranderen - eeuwig. Het zal ook binnen de tijdsbeleving bepaalde facetten van zichzelf waarmaken. Het eeuwige is echter je werkelijkheid, ook wanneer je voor je bewustzijn deel bent van de tijd. Naarmate je bewuster gaat leven, zul je ook meer van hetgeen je bent beseffen, zoals het is en er bewuster mee kunnen werken. Maar je voegt er niets aan toe, je gaat jezelf en je mogelijkheden alleen maar beter begrijpen.

Om hieraan een voorbeeld toe te voegen: Mogelijk hebt u wel eens een mozaïek gezien. Vanaf een afstand beseft je meestal niet eens, dat het een mozaïek is. Hoe dichterbij je komt, hoe meer je gaat beseffen, wat het is en gaat zien hoe het is opgebouwd uit kleine delen. Maar eerst wanneer je zeer dichtbij bent en aandachtig toeziet, kun je de details zien, beseft je waarom de vorm van de deeltjes juist zo gekozen werd en niet anders en word je duidelijk, waarom de stelling van kleuren juist op deze wijze en geen andere plaats moest vinden, daar men anders het juiste effect niet zou kunnen bereiken. Je zou kunnen zeggen, dat de mens, die bewuster wordt, het beeld van eigen wezen, eenmaal beseft, zal blijven behouden, maar daarnaast steeds meer de betekenis en inhoud van de details gaat beseffen en zo de samenstelling en mogelijkheden van eigen ik vollediger begrijpt.

Is dit voldoende? Mooi. Duidelijker zou meer welkom zijn. Want je kunt een hoop mooie dingen zeggen, zonder dat die daarom waar zijn. Hebt u de verschillende nieuwjaarsredes beluisterd in uw wereld? Dan weet u het wel. Ik heb alleen met dit beeld geprobeerd mijn visie duidelijk te maken. Hoe juist deze is, mag u voor uzelf beslissen.

Vraag: Kan transcendentale meditatie ons tot een betere beleving van onze wezensinhoud voeren?

Antwoord: Dat ligt er maar aan, wie je bent en hoe je haar gebruikt. transcendentale of transcendentale meditatie is voornamelijk de aanduiding voor een bepaalde meditatietechniek. Hopelijk bent u dit met mij eens. Deze techniek met al haar implicaties zal niet voor eenieder even bruikbaar zijn. Wat de eerste moeilijkheid oplevert. Je zou na een proef je allereerst af moeten vragen, of deze weg wel bij je past dan wel niet voor je geschikt is. In de tweede plaats is het een techniek, waarbij je, zo men dit beseft, zich richt op een bepaalde vorm van wereldbewustzijn, ook al pretendeert de techniek zelf anders. Wanneer je jezelf niet kent, heeft mediteren over de wereld of abstracte waarden weinig zin. Eerst wanneer je jezelf hebt leren kennen en althans enig begrip hebt omtrent hetgeen je bent of mogelijk zou kunnen zijn, kun je je relatie met die wereld of kosmos vaststellen. En eerst dan kun je meer inhoud in je leven verwerven door ook juistere waar te maken, wat je voelt in die wereld te moeten zijn. Wat mogelijk wat cryptisch lijkt, maar, naar ik hoop, u toch enigszins duidelijk zal zijn.

Reactie: Het is moeilijk, daar dit onderwerp hier nooit behandeld werd, alleen bij vragen-beantwoording en dan nog...

Het is een van die onderwerpen, waar wij bij voorkeur van afblijven en wel, omdat men die transcendentale meditatie in uw land sterk gepropageerd heeft. Zij is een soort modebegrip geworden.

Op zich kan dit voor veel mensen toch wel goed werken. Maar niet voor alle mensen is deze weg even goed. Daar zit voor ons het haakje. Zeg je, dat het goed is, dan breng je mogelijk mensen, voor wie het niet goed zou zijn, er toch toe het te proberen. Zeg je, dat het niet goed is, zo zou je mensen in hun vooruitgang kunnen schaden, die bij deze meditatietechniek zo baat kunnen hebben. Het gevolg is dan ook dat je tracht zo vrijblijvend mogelijk vragen hierover te beantwoorden en zo weinig mogelijk hierover te oordelen. Ook mijn antwoord maakt dit duidelijk en is zeker vrijblijvend. Het hangt van jezelf af. Maar het is een techniek. Vergeet hierbij verder niet, dat niet iedere mens ook maar in staat is om te mediteren. Het is natuurlijk onzin om iemand die niet eens voldoende rust en beheersing heeft om iets langere tijd te overpeinzen, de raad te geven het dan maar eens met transcendente meditatie te gaan proberen...

Vraag: Wat is het eigenlijk?

Antwoord: Een meditatietechniek, gebaseerd op het overbrengen van het geheel van het besef naar een niet materieel gebied, waarbij het geheel dus, gezien van uit een menselijk standpunt, abstract wordt. Maar door die abstractie kan het geheel redelijker benaderd worden, zodat men stelt, dat de conclusies, die men dan trekt, vrij van emotie en vooroordeel getrokken, beter beleefbaar worden.

U zult begrijpen dat ik zeker in een dergelijke zaak moet zeggen: Lieve mensen, dat moeten jullie werkelijk zelf weten. Maar wanneer je nog niet eens bewust en gewoon rustig kunt mediteren, zelfs niet over zuiver stoffelijke problemen, laat die dingen dan liever rusten. Probeer je dan allereerst maar zo nu en dan eens wat op jezelf en eigen leven te bezinnen, beantwoord jezelf vragen als: wat ben ik eigenlijk? Wat doe ik? Wat wil ik nu eigenlijk wel en wat wil ik in feite niet? Wat verwacht ik van de wereld? Wat verwacht ik over mijzelf? Zo kun je het een en ander over jezelf leren beseffen, vooral omdat dergelijke overpeinzingen meestal uitlopen op een soort tweegesprekken met jezelf. En die kunnen de meeste mensen wel voeren zonder onmiddellijk afgeleid te zijn.

Duidelijk en voldoende?

Vraag: Er zijn volgens u geen twee mensen, die volledig dezelfde inhoud hebben. Ik ben hier vanavond voor het eerst en zou u willen vragen: waar komt die inhoud vandaan?

Antwoord: Wanneer wij te maken hebben met de stoffelijke mens, hebben wij in de eerste plaats te maken met de genetische inhoud. Deze is in grote lijnen bij alle mensen wel redelijk vergelijkbaar, maar wordt door de afwisseling van beleving in de voorgeslachten toch wat gewijzigd, zodat de eigenschappen die voor het lichaam worden overgebracht middels erfelijkheid, nimmer geheel identiek zijn. Zelfs bij een eenige tweeling zien wij nog genetische inhoudsverschillen, omdat niet in beide wordende lichamen een geheel gelijke ontwikkeling van mogelijkheden plaats zal vinden.

In de tweede plaats ontwikkelt elk mens zich in een milieu. U zou kunnen zeggen, dat uw milieu Nederland is. Maar dan vormt elk gezin nog weer een schakering van dit milieu. Hierdoor kunnen belevingen, ervaringen, opvattingen ontstaan, die op het geheel van wereldbeleving en waardering invloed hebben en verschillen veroorzaken tussen allen. Zuiver stoffelijk gezien is er reeds een zo grote diversiteit, dat het moeilijk is je voor te stellen, dat er twee mensen kunnen zijn, die stoffelijk als geheel gelijk van inhoud kunnen worden beschouwd. Zelfs indien wij de vorm buiten beschouwing laten en alleen het mentale en emotionele deel van de mens in ogenschouw nemen.

Maar wij zijn er nu nog niet, want elke mens heeft een geest. Indien je die zo simpel mogelijk wilt benaderen kun je stellen: Er is een begin, waarbij waarschijnlijk een deel van een groot geheel, afgescheiden of tijdelijk geïsoleerd, tot zich zegt: Ik besta, want er is buiten mij iets, wat niet ik is. De relatie met dat niet-ik en de inhoud van die geest wordt dan door ervaring tot stand gebracht. In het begin zal die voor de meesten wel ongeveer gelijk zijn, maar eenieder oriënteert zich mogelijk onder invloed van de grote kracht, waaruit men stamt, of waarvan men een tijdelijk afgesloten deel vormt. Zeker is, dat men niet op een steeds gelijke plaats is en zo verschillende invloeden op zijn weg zal ontmoeten.

De waardering voor alles, wat niet ik is zal dus reeds in een betrekkelijk vroege fase van de ontwikkeling van de geest kunnen verschillen. De eigenschappen die men in het al, maar ook in zichzelf gaat erkennen en formuleren, zullen dan ook steeds meer onderling gaan verschillen. Op het ogenblik, dat wij te maken hebben met een primair gevormd bewustzijn in de geest, zijn er dus reeds vele verschillen, die alle verdere belevingen zullen beïnvloeden en een verdere divergentie van bewustzijnsinhoud zullen veroorzaken. Dit voert tot incarnatie in de stof, een leven in de materie, dat op vele verschillende wijzen mogelijk is.

Daarbij dient verder te worden opgemerkt, dat het veelal incarnatiesequenties zijn, die kunnen voeren tot honderd of meer levens in verschillende vormen en lichamen op een en dezelfde planeet. U zult begrijpen, dat eenieder tijdens een leven weer geheel persoonlijke ervaringen opdoet, die voor een deel ook weer in de geest zullen worden vastgelegd en de verdere keuze zullen beïnvloeden zo een verdere divergentie van inhoud bevorderende. Geestelijk gezien is evenwichtigheid het vermogen om overal gelijkelijk te ontvangen en uit te kunnen zenden, wat je bent - wel het meest voorname, wat er bestaat. Er zijn in elk geestelijk ik altijd weer blinde plekken en deze blinde plekken worden voor die geest een erger, die men op wil heffen. Bij incarnatie in een lichaam, dat op zich reeds sterk geconditioneerd is, zal de geest nog trachten nadruk te leggen op dié belevingen en dié eigenschappen, waardoor die blinde plek zou kunnen worden uitgewist.

Indien u al deze factoren samentelt, zult u met mij eens zijn dat er een theoretische mogelijkheid bestaat, dat twee individuen qua inhoud geheel gelijk zijn. In het geheel van de tijd is het zelfs waarschijnlijk, dat dit voor zal komen. Maar de mogelijkheid is zo gering, dat wij praktisch gezien deze mogelijkheid wel mogen verwaarlozen, zeker, wanneer wij een probleem als het vinden van inhoud in eigen leven en wezen proberen te benaderen. Kortom: daarbij is het redelijk er van uit te gaan, dat wij allen anders zijn dan een ander. Voldoende?

Dan ga ik besluiten. Ik heb getracht een beeld op te roepen van de werkelijke inhoud van je leven. Mensen beschrijven dat meestal anders, dat weet ik wel. Men zegt bv., dat vrouw en kind, of man en kind, de inhoud van je leven vormen. Maar geheel juist is het niet. Het is eerder datgene wat je van jezelf in anderen projecteert, waarin men als mens de inhoud van zijn leven meent te vinden. Wanneer u wel of niet inhoud in uw leven vindt, is dit dan ook iets, wat niet aan anderen, maar merendeels aan uzelf ligt. Ik ben geen dwaas en zal zeker niet beweren, dat al hetgeen u overkomt, eigen schuld is, of de expliciete wil Gods. Ik geloof in God, maar meen, dat Zijn eigenschappen de wetten vormen, zodat er geen sprake is van een voortdurende en zuiver persoonlijke bemoeiing van God met ons allen. Ik zal ook nooit beweren, dat alle problemen die er voor u bestaan, alleen uw eigen schuld zijn. Maar u projecteert vaak iets van uzelf in anderen of het andere, waardoor het voor u tot een probleem wordt, daar u niet beseft hoeveel van uzelf in dat andere schuilgaat.

Je moet bewust delen van jezelf uit laten gaan naar de wereld, dat is waar. Maar bewust. Om dit te kunnen doen moet je weten, wie en wat je bent. Dan ben je geen speelbal meer van anderen. Zorg er ook voor dat je niet zozeer op jezelf gesteld raakt, dat je je relatie met de wereld niet meer als belangrijk kunt ervaren. Ga uit van een besef omtrent je eigen wezen en aanvaard alle banden met de schepping of delen ervan als belangrijk. Dan heeft uw leven inhoud. Zoeken naar inhoud is een zoeken naar jezelf, maar ook enigszins een zoeken naar de wereld, waarin je leeft. Denk niet een Kloris en Roosje stijl. Zeg niet: een ander heeft kleuren-tv en ik heb maar zwart-wit. Zoveel verschil maakt het heus niet, of je je verveelt in kleur of in zwart-wit. Tracht de dingen in de juiste relatie te zien. Weet, dat wij meestal handelen als dwazen, daar wij ons steeds weer bezig houden met dingen die eigenlijk niet belangrijk zijn en ons vastklampen aan het onmogelijke, zo onze mogelijkheden verwaarlozende. Weet dit en je zult ontdekken dat je leven reeds meer inhoud krijgt, zinvoller wordt en een innerlijke vrede geeft, die alle-zijn de moeite waard maakt.

Goedenavond.

d.d. 3 januari 1975